

Berigten

VAN DE

UTRECHTSCH E ZENDINGSVEREENIGING.

1880.

5.

TIMOR.

Uit een schrijven van onzen vroegeren zendeling Br. Niks, thans als hulpprediker te Babauw op Timor werkzaam, van 29 Januari 1880, die zich steeds, en dit doet ons goed, terwijl anderen ons verlaten, aan ons verbonden blijft gevoelen, deelen wij gaarne het volgende mede.

„Reeds te lang,” zoo vangt deze broeder zijn schrijven aan, „stelde ik het uit om aan het Bestuur te schrijven, hetgeen evenwel niet geschiedde, omdat ik onverschillig ben geworden omtrent de Utrechtsche Zendingsvereeniging, — dat zij verre, — maar gebrek aan tijd, was daarvan de oorzaak, zoo mede dewijl mij eene gereede aanleiding ontbrak. Thans neem ik een uurtje om aan een lang onvoldane plicht, te lang reeds uitgesteld, te voldoen. Het is reeds vroeger in mijne gemeente de gewoonte geweest om na den paddioogst, bij welslagen daarvan, een gedeelte af te zonderen, dat aan armen, ouden van dagen, gebrekkigen en de Zending werd gegeven. Het vorig jaar slaagde deze paddioogst uitnemend, het was werkelijk een gezegend jaar, zoodat na het bedeeën der armen en ongelukkigen aan mij door den kerkeraad dertig gulden werd gegeven voor de Zending.”

Twintig gulden heeft hij hiervan voor onze Vereeniging over gemaakt omdat zij door zijn verblijf aldaar er het

meeste recht op heeft. Over deze bijdrage voor de Zending schrijft hij het volgende:

„Deze bijdrage is geheel vrijwillig, niemand wordt gedwongen, de diakenen gaan rond met eene lijst in den oogsttijd en na den oogst wordt door hen de paddi in de kerk gebracht. Wanneer alles verzameld is wordt de Heer gedankt voor den zegen op het werk hunner handen en voor de gaven aan de armen en de Zending gegeven. Het gegevene wordt dan in de kerk voor den predikstoel neder gelegd omdat door het zichtbare moet gepredikt worden, zoo als Br. van Dijken het noemt en dit goed gezien heeft.”

Wat het werk van onzen broeder onder de bevolking aangaat, daarvan schrijft hij het volgende:

„Er is reden tot blijdschap. Het goede Woord Gods vindt ingang en ook in het afgelopen jaar mocht ik ervaren dat de prediking gezegend werd. In November j.l. wijdde ik weder een kerkje in. Dit is het derde kerkje tijdens mijn verblijf alhier dat voor de godsdienst oefeningen geopend is. Het is gelegen in de Kampong Obello, Op dien dag werden het Kamponghoofd en veertien andere heidenen door den doop in de gemeente opgenomen. In 1877 richtte ik daar een eigen school op, waar Gods woord gelezen wordt. De onderwijzer dezer school houdt mede oefeningen, hij is een eenvoudig vroom man. Ook in het zelfde jaar richtte ik nog een eigen school op in de Kampong Baratti met een onderwijzer, die eerst eenigen tijd bij mij in huis was geweest. Deze twee Kampongs zijn de twee verst gelegen plaatsen onder mijn ressort. De Heer heeft onze pogingen reeds kennelijk willen zegenen, daar beide scholen goed bezocht worden en bij de godsdienstoefeningen de opkomst buitengewoon groot is. Reeds dit jaar is door eenige heidenen uit die plaatsen, die door de verkondiging van het Evangelie, aldaar in alle eenvoudigheid gebracht, van de duisternis tot het licht kwamen, aanvraag gedaan om den H. Doop te mogen ontvangen. Ook heeft de inlander wat over voor de goede zaak, dit

toonen zij, want de Kampong-bewoners zorgen voor de voeding van de meesters, terwijl ik hen zooveel mogelijk voorzie van kleederen en schoolbehoeften. Op Baratti wilden zij in het begin, op eene daarover door mij gehoudene bijeenkomst den meester niet ontvangen en ik werd toen door hen zelfs eenigzins grof behandeld. Ik zond er evenwel den onderwijzer heen — en nu, heeft men er eene school gebouwd met banken er in, alles wel heel primitief, maar toch zeer bruikbaar, als mede eene woning voor den onderwijzer. Gedurende den laatsten regentijd maakte men in het bosch een djagong en paddi tuin voor hem.

In beide Kampongs is een eenigzins opgewekt godsdienstig leven ontstaan. Jammer dat eene meerdere uitbreiding boven mijne krachten gaat. Kon ik slechts jongelieden vinden voor den vereischten leeftijd met een degelijk godsdienstig karakter, dan zou ik volgens de bepalingen van het Staatsblad vier *pomoelongs* (helpers) kunnen opleiden, doch in mijn ressort heb ik tot nog toe daarvoor geene geschikte jonge lieden kunnen vinden. Reeds heb ik aan het Kerkbestuur te Batavia eens verzocht om menschen van meer gevorderden leeftijd te mogen opleiden, omdat men onder hen waarlijk christenen kan vinden, maar het werd van de hand gewezen met verwijzing naar de bepalingen van het Staatsblad.

Het treurige van de jongelieden is, dat zij meestal met eene concubina gaan leven. Zij zijn in hun oog daarmede wettig getrouwd, indien zij maar naar de wijze des lands de huwelijksgift betaald hebben, maar helaas, dikwijls verlaten dezulken elkander weder ondanks de huwelijksgift. Het invoeren van het reglement op het huwelijk voor de inlandsche christenen heeft deze zaak aanmerkelijk verergerd, daar er nu maar zelden iemand te bewegen is om bij het hoofd van het plaatselijk bestuur te gaan aanteekenen. De meening is thans bij den inlander algemeen doorgedrongen, dat hij dan later bij het een of ander, wat in zijn huwelijk geschiedt, met de politie te doen krijgt. De gemeente

alhier is nog niet rijp voor de toepassing van zulk een reglement. Op Amboina, waar het sedert jaren in werking is, is voor ruim 200 jaren het Christendom gebracht, hier is nog geen 50 jaren het Evangelie verkondigd geworden. De 1700 christenen in mijn ressort zijn voor het meerendeel menschen, die geen rust voor hun geweten, vinden in het heidendom, maar er nog verre van zijn om degelijke christenen te kunnen heeten. Met hen moet men nog eenigzins anders handelen, en zeker was de invoering van het kerkelijk huwelijk vooreerst beter geweest, daar zij dan alleen met den pandita te doen hebben.

In andere Kampongs, die voor het grootste gedeelte alleen door christenen bewoond worden, is meer kerkelijk dan geestelijk leven te bespeuren en dit maakt mij dikwijls zeer bezorgd. Toen ik in de „Marnixzaal” afscheid nam, zeide ik, dat ik van zendelingkweekeling kweekelingzendeling was geworden; weldra zal het tien jaren zijn, dat ik de heidenen van nabij heb leeren kennen en veel omgang met hen heb gehad, maar ik moet bekennen, ik ben nog altijd kweekelingzendeling. Het resultaat van mijne ondervinding, die ik nu bijna gedurende zes jaren in de landschappen Babauw en Paritti heb opgedaan, is, dat men door inlanders aan inlanders het dierbaar Evangelie moet verkondigen. Ik gebruik daarvoor de oudsten van de gemeente, die ik leid en met wie ik zamen werk — en de gunstige gevolgen, die ik heb mogen aanschouwen, zijn voor het grootste gedeelte onder 's Heeren zegen door middel van hen verkregen. Want hoe gaarne men ook zou willen is het voor den Europeaan een der grootste moeilijkheden om in hun gedachtenkring aftedalen en in die eigenaardige en zoo zeer gewilde beeldspraak het Evangelie te verkondigen.

De Heer geve mij meer en meer die wijsheid en kennis opdat ik de arme heidenen steeds meer ten zegen moge zijn!

Met onze gezondheid hebben wij in het afgelopen jaar nog al gesukkeld door koorts. In December was ik zelf

zeer ernstig ziek en nu nog sukkelen vrouw en kinderen. De buitengewone vele regens, die verleden jaar gevallen zijn, zullen mede de oorzaak zijn van de koortsepidemie die alhier heerschte. Wij zijn op Timor niet gewoon zulke overvloedige regens te krijgen.

De Heer zegene de pogingen ter uitbreiding van Gods Koninkrijk door uwe Vereeniging aangewend."

ALMAHEIRA.

Br. van Dijken zond ons weder een schrijven van den 1sten December j. l., waaruit wij het belangrijkste volgen laten.

Zijn brief behelst een overzicht en eene beschouwing van zijnen arbeid gedurende het afgeloopen jaar. In zijne brieven, zegt hij, heeft hij getrouw medegedeeld al wat op zijn zendingsakker groeide, opschoot en verdorde. Hij herinnert zich geen tijd te hebben beleefd waarin zoo reusachtige onverschilligheid werd waargenomen, „maar”, zoo vervolgt hij, „als men bedaard wat dieper ziet dan het buitenste en rechtvaardig overweegt met welk volk men te doen heeft, dan geloof ik, dat er niets kan aangevoerd worden, dat recht geeft om iets beters en anders te verwachten.” Bij eene oppervlakkige beschouwing van de buitenzijde zou men lichtelijk tot een onvruchtbaar resultaat komen en spoedig genegen zijn te verklaren, dat de Galelarezen nog niet rijp zijn voor de Evangelisatie, maar hij noemt deze beschouwing eene onware en dankt God, dat Hij hem daarvoor bewaard heeft. Want al waren de harten buiten den kleinen kring rondom hem ook hard als steen, daar binnen had hij geen reden tot klagen en wordt die onverschilligheid niet gevonden.

Tot staving van de waarheid van zijne beschouwing laat hij nu volgen de geschiedenis van zekeren Doddo, die wij gaarne in haar geheel mededeelen.

„Het is ruim zes jaren geleden”, zoo schrijft onze Broeder, „dat ik een jongen, Doddo genaamd, ter opvoeding in onze woning opnam, het was een zwakke achterlijke jongen, doch van een stille inborst en een trouw karakter. Niet lang geleden verliet hij onze woning en trad in het huwelijk met een meisje, dat bij de verbindtenis vrijwillig instemde om later met hem door den H. Doop in de gemeente te worden opgenomen.”

Deze jongen heeft Mohammedaansche ouders en zeker is het merkwaardig, dat zijn vader er zeer op gesteld was, dat zijn zoon in de christelijke leer onderwezen werd. Niet-tegenstaande de bedreigingen van den Mohammedaanschen priester liet hij zijn zoon ongestoord in onze woning blijven. Dodo nu heeft een ouderen broeder, Poelotenga genaamd, die heiden is en die zich als toovenaar een grootten naam heeft verworven. Dezer dagen gebeurde het nu, dat Poelotenga op zekeren morgen, na dien nacht onrustige droomen te hebben gehad, ontwaakte. De Alfoeren hechten aan droomen veel waarde, om dat zij gelooven, dat de geesten dan met hen spreken. Poelotenga was dien morgen ook ten volle overtuigd, dat er iets bizonders op die droomen volgen moest. Er volgde dan ook werkelijk iets bizonders naar zijne meening, want toen hij buiten zijne woning kwam zag hij tot zijne groote verbazing een kip-ei op een der graven, die langs de woning zijn, liggen. Een kip-ei op het graf, dat wil zeggen op de plaats waaruit men alle hulp, heil en voordeel verwacht, dat moet de vervulling van zijn droom zijn, want dat ei is door de kracht der dooden naar boven gebracht en op het graf neder gelegd en door hen bestemd voor Poelotenga om er een afgod van te maken. Zwijgend nadert hij het stille graf, raapt het ei, dat hem geluk zal aanbrengen, op en keert er mede zijne woning binnen om zich zelve te raadplegen.

De gevondene schat brengt al de buurtbewoners in beweging, allen zijn verheugd en het vooruitzicht op een aanstaand feest doet allen juichen. Poelotenga neemt een

mandje, legt daarin een stukje wit katoen, de rand er van wordt met bloemen versierd — en de woning is weldra bereid, waarin het ei als afgod geborgen zal worden.

Het feest neemt vervolgens een aanvang, maar onze Doddo wordt daartoe niet uitgenoodigd, omdat al wat christen heet voor de afgoden onrein is en de tegenwoordigheid zelfs van iemand hunner de geheele heiliging zou doen mislukken. Doddo is in dit geval eene uitzondering, nimmer heeft de heidensche feestviering hem aangetrokken. Nu het feest is afgelopen en de heiliging heeft plaats gehad woont er een geest in het ei, die Poelotenga tegen alle booze machten zal beschermen, aan hem de toekomstige gebeurtenissen zal bekend maken en hem de kracht zal verleen en om duivelen uittewerpen en van alle tooverij te genezen. De feestgenooten vertrekken, maar wat vreemd is, Poelotenga volgt de gasten, neemt zijn geheilgd mandje mede en verdwijnt in het bosch. Men zoekt hem, — men vraagt naar hem, maar niemand weet waar hij gebleven is. Toen de zon echter was ondergegaan kwam ook hij met zijn mandje uit het bosch terug, zette zijn mandje zonder iets te spreken op de plaats daarvoor bestemd en legde zich ter ruste.

Den volgenden morgen ontwaakte hij zeer vroeg, nam nogmaals zijn mandje onder den arm en verdween andermaal in het bosch. Deze herhaalde wandelingen naar het bosch vindt men vreemd, zijne huisgenooten maken zich ongerust en beginnen de toovenaren te raadplegen, doch de oorzaak van zijne vreemde handelwijze door deze lieden ontdekt stelt hen gerust. Want even als de kip des morgens de woning verlaat en des avonds naar hare slaappleaats terug keert, evenzoo drijft de geest, die in het ei woont, Poelotenga des morgens naar het bosch om niet voor den avond terug te keeren.

Vijf dagen hadden deze dagelijksche wandelingen geduurd toen men besloot om door middel van de tooverkunst de kippennatuur aan den geest die in het ei woont te ontnemen, maar nu ontdekt men dat Poelotenga krankzinnig

is en dat hij niet kan genezen worden tenzij zijn afgod vernietigd worde. Maar wie zal dit durven ondernemen? — Intusschen denkt de vader aan zijn zoon Doddo, die christen in naam is, die zal de oorzaak van de krankzinnigheid zijns broeders wel wegnemen. Vier personen worden nu uitgezonden om Doddo te bewegen om toch zijn broeder te verlossen van zijn boozen afgod. Deze lacht slechts en gaat zonder tegenspreken mede naar de ouderlijke woning, welke hij bij zijne aankomst bewaakt vindt om zijn broeder te beletten naar het bosch te wandelen. Toen Doddo de ouderlijke woning binnen getreden was vroegde hij naar de plaats alwaar het mandje met den boozen afgod geborgen was, welke hem zwijgend met vele vingers tegelijk werd aangewezen. Doddo neemt nu het mandje en ziet tot zijne verwondering, dat er een kip-ei in ligt, want hij wist niet, dat de geest zijns broeders daarin woonde. Na een oogenblik van nadenken over de wijze hoedanig hij het ei zou vernietigen zette hij het mandje op den grond, nam het ei er uit en legde het op het vuur, waarop alle vrouwen de woning ontluchtten. De mannen bleven echter als helden toezien. Doddo draaide het ei eens om en toen hij dacht dat het genoeg gebraden was, nam hij het van het vuur, ontdeed het van de schil en zeide: „ziet, zoo doen de christenen met uwe geesten en afgoden”, stak het in zijn mond en at den geheelen afgod van zijn broeder op, toen nam hij het ledige mandje onder zijn arm en keerde tot zijne vrouw terug.

Nu zou men denken, dat zulk een duidelijk bewijs van de onmacht der geesten en bedriegerijen invloed zou uitoefenen op de toovenaren ten minste op Poelotenga, doch dit is echter volstrekt niet het geval. Doddo is in hun oog een christen en geen geest kan eenigen invloed uitoefenen op de christenen. Vraagt men nu, maar waarom volgt Poelotenga zijn broeder Doddo niet, immers als ook hij christen wordt dan staat ook hij buiten de macht der geesten? Ik heb hierop geen antwoord, dat mij bevredigt. Het is of dat ik bij zulke gelegenheden de hoogste macht

van de onverschilligheid in de volle wapenrusting van den booze zie te voorschijn treden; want hoogst waarschijnlijk zal die zelfde Poelotenga al weder spoedig op een feest een nieuwen afgod in bezit nemen. Doch laat ons niet te voorbarig zijn in het oprapen van steenen. Een bejaard Alfoer is voor de dingen van het ware geestelijk leven gevoelloos en heeft geen besef noch kracht om zich boven zijn geesten te verheffen en een besliste keuze te doen.

Slechts een enkel voorbeeld moge dit ophelderen.

Van Doddo's handelwijze wist ik nog niets, het werd mij door een ander medegedeeld, en daar juist dienzelfden avond in onze woning eene bijeenkomst gehouden werd, verzocht ik aan Doddo om de geschiedenis in haar geheel mede te deelen. Toen hij zulks gedaan had, vroeg ik aan een bejaard persoon, „of hij ook wel een ei zou durven opeten waarin een geest woonde?”

Deze man antwoordde gulweg „neen.”

En wie is nu die lafaard? — Een man die drie jaren lang getrouw al onze christelijke bijeenkomsten heeft bijgewoond, iemand die volstrekt uiterlijk met het heidendom gebroken heeft, dien ik om zijn zedelijk gedrag waarlijk hoogacht — en deze man gaf als oorzaak van zijn niet durven op, dat Doddo kon lezen en hij niet. Ach het hart van een bejaard Alfoer bezit geen kracht genoeg om de geesten te wederstaan. Anders is het echter met de jeugd gesteld, want toen ik diezelfde vraag aan de kleine schooljongens deed, klonk een „ja” uit aller mond.”

Ziende op die jongens, waarvan er een dertien jaren geleden door Br. van Dijken is vrijgekocht, die toen een zeer ongelukkig schepseltje was en nu een trouwe hulpe voor hem, verheugt hij zich zeer, dat hij eenigen invloed op hen kan uitoefenen. Maar het is toch niet van langen duur, want worden zij vijftien of zeventien jaren oud, dan willen zij in het huwelijk treden en geraken op dien weg dikwijls buiten het bereik van den zendeling. Hij heeft betere verwachting van de gedoopte kinderen, wier

ouders christenen zijn en die hij hoopt onder zijn bereik te kunnen houden, daar hij een twaalfstal meisjes rondom zich ziet opwassen, die zich later met die jongens wel zullen verstaan om in het huwelijk te treden.

In de school was er in het afgeloopen jaar wel eenige vooruitgang te bespeuren. Met het oog op den kerstboom waren er 26 kinderen op de dagschool. Tien kleine jongens, die in zijne woning verkeerden, werden van alles voorzien. Hij heeft dit te danken aan de Rotterdamsche dames en den Heer Fabricius, die ook voor zijn kerstboom zorg droegen. Hemzelven kosten zij jaarlijks ongeveer f 4.— aan sarongs. De zondagschool zijner vrouw ondervond geene stoornis. Zij telde nooit minder dan dertig leerlingen en werd na de godsdienstoefening gehouden. Op de naaischool waren geregeld van 6 tot 9 meisjes bijeen. Ook de godsdienstoefeningen werden trouw bezocht, en ofschoon de groote onverschilligheid, die buiten zijn dorpje heerschte en de verhuizing van een aantal bewoners naar Mortay en elders het aantal hoorders zeer deed verminderen, was toch het aantal hoorders in de kerk nimmer beneden de tachtig. Was echter op de meeste zondagen van het vorig jaar de kerk te klein om allen die opgekomen waren een plaats aan te bieden, dit jaar waren telkens plaatsen onbezet.

Ook de bijeenkomsten in zijn huis werden getrouw bijgewoond, en van de gedoopten kan hij gewagen, dat zij noch in de kerk noch in de bijeenkomsten eenmaal werden gemist. Hunne gedragingen gaven onzen Broeder uitwendig geene oorzaak van droefheid. Zij leefden gescheiden van hunne heidensche landgenooten en bezochten geene heidensche feesten, dan met zijne toestemming. Hij staat hun nu en dan wel eens toe daar heen te gaan, omdat hij meent, dat waar ten gevolge van het wegblijven van huwelijksfeesten, d. i. feesten van onderlinge familiebetrekkingen, de familieband, die op Almaheira zeer sterk is, zou dreigen te worden verbroken, het beter is hun vrijheid te geven het feest bij te wonen, mits dat zij niet

den geheelen nacht aldaar vertoeven, terwijl hij overtuigd is, dat bij meer ontwikkeling en bovenal als de H. Geest zich krachtiger in hunne harten zal openbaren, de liefde tot de feesten zal ophouden.

Er is in het afgelopen jaar slechts één huis in het christelijk dorpje gebouwd. De gunstige invloed van het christenhoofd, onder wiens bevelen nu reeds 22 mannen met hunne vrouwen en kinderen staan, doet zich gevoelen. Deze lieden hebben niet allen den H. Doop ontvangen, „maar wel,” zoo schrijft hij, „allen de woning der geesten aan het Christendom opgeofferd; dat wil zeggen, dat zij geene zichtbare afgoden meer in hunne woning hebben en allen getrouw de kerk en de bijeenkomsten bijwonen, zich zelve christenen noemen en zulks door de werking des H. Geestes ook kunnen worden.”

Uit een later schrijven van denzelfden Broeder, dd. Ternate 4 Januari 1880, voegen wij het volgende hier nog bij.

Sedert 11 Dec., de dagteekening van zijn laatste schrijven, is er niet veel bizonders voorgevallen. Toch vestigt hij de aandacht op het volgende, dat hem genoeg deed.

Den 14^{den} December werd eene zieke vrouw in de kerk gedragen door haren man, hetgeen eene zeldzaamheid is bij de Alfoeren, die zooveel zorg en tederheid voor hunne echtgenooten niet mogen aan den dag leggen, waarom het dan ook nu bedekt geschiedde. De man, zelf tooverdokter, had alles tot herstel zijner vrouw aangewend en eindelijk toegegeven, dat de hulp van den zendeling zou worden ingeroepen, waartoe wellicht het herhaald bezoek van eene gedoopte nicht veel had bijgedragen. De vrouw, die aan hevige obstructies leed, herstelde spoedig. De man brak daarop met zijne geestvereering door het eten van varkensvleesch. Dit huisgezin is voor de kerk gewonnen, doch staat nog zeer van verre.

Een ander feit, dat Br. van Dijken mededeelt geeft ons een oog in de beteekenis van het woord: „zonder God in de wereld.” „In deze dagen”, zoo schrijft hij”, stierf in onze nabijheid een zeer oud man, een broeder van onzen grijzen Otto. Hij had nog negen kinderen in leven, die allen hun vader aan zijn eigen lot over lieten. Men weet niet hoe vele dagen deze oude man zonder hulp zijn lijden heeft moeten verduren, terwijl men mij misleid had door te zeggen, dat hij tot zijne genezing naar elders was vervoerd. Toen de tijding van zijn overlijden tot ons gekomen was gingen wij derwaarts en waren aanschouwers van een deerniswaardig tooneel, dat wij echter niet om de zeldzaamheid behoeven te vermelden. Ik zag een ouden afgeleefden man geheel ineengedoken liggende op een mat met gedroogd vuil. Hij had een wond aan den hals waaruit de wormen kropen en zat vol ongedierte. Geen zijner kinderen was daarbij, die echter weldra zouden komen, want de liefde der Alfoeren neemt eerst na den dood een aanvang. Spoedig kwamen vele menschen bijeen en onder hen was ook een mijner groot geworden jongens; een zoon van Otto. Deze jongen schaamde zich dat zijn oom voor ieders oog daar zoo nederlag, rukte aanstonds het katoen van eene geestenwoning, die hij in de nabijheid vond, af en bedekte daarmede het stoffelijk overschot. Toen de dood van den ouden man aan de kinderen bekend geworden was, kwamen ook zij en zag men die hardnekkige kinderen als om strijd wedijveren wie van hen den eersten traan zou laten vallen. Toen zij meer nog dan 50 meters van de woning verwijderd waren vielen zij op den grond om toch der wereld hare droefheid te toonen en ging men al weenende voort tot dat men de woning bereikt had. Daar begonnen zij te klagen en te zingen, want daarin bestaat de uiting der droefheid, en riepen zij: „vader, gij zijt gestorven toen wij niet bij u waren, maar sta op, wij zullen lekkeren visch en vleesch voor u braden.” Ja, ik zag meer dan eens, dat zulke bedroefde kinderen den vinger in de mond staken om de oogen nat te maken.

Het doodenfeest eindelijk is het toppunt der droefheid; ook den ouden man werd die eer bewezen en zijn hoofd, dat in zijn leven op een stuk hout moest rusten heeft nu vier schoone kussens op zijn graf liggen.

De grijze Alfoer, die zich zelven niet meer helpen kan, is een prooi van ellende, van honger, dorst en onreinheid, sterft volmaakt gelijk een dier en wordt begraven als een koning.

Met het kerstfeest mocht onze broeder een kerstboom gereed maken voor ongeveer zestig kinderen, die met hunne ouders de godsdienstoefening bijwonen. Dit feest dat in de open lucht plaats vond en door de feestvierders van een doodenfeest te Dokkolamo werd bezocht, gelukte uitnemend. Tien jongens ontvingen een nieuw pakje en voorts ontvingen een zes en vijftigtal kinderen geschenken. Het christelijk hoofd en de beide ouderlingen woonden het feest bij in hunne kwaliteiten, dat afgewisseld werd met gezang en toespraken van Br. v. Dijken.

Algemeene Zendings-Conferentie te Bremen.

Met groote ingenomenheid vernamen wij dat de Algemeene Zendings-Conferentie weder dit jaar van den 4—7 Mei te Bremen zal gehouden worden.

Uit de ons toegezondene „agenda” laten wij het voornaamste volgen:

Maandag den 3^{den} Mei 's avonds ten 7 ure, vriendschappelijke bijeenkomst en ontvangst der gasten ten huize van den Heer H. Stoevesandt, Geeren n° 47.

Dinsdag 4 Mei 's morgens ten 9 ure, openingsrede door den predikant Viëtor van Bremen.

1ste Referaat van Dr. Warneck over de prediking der zendelingen;

2de Referaat van den Inspector Plath uit Berlijn, over de vele voorzorgen die genomen moeten worden bij de huwelijken der zendelingen.

Woensdag 5 Mei.

1ste Referaat door Dr. Schreiber uit Barmen. Wat kunnen wij voor de theorie en praktijk der zending van de Amerikanen en Engelschen leeren.

2de Referaat door Inspector Schott uit Basel, over de verplichting der Zendings-Genootschappen om de taak der medische zending ernstig te overwegen.

Donderdag 6 Mei des namiddags in de O. L. V. kerk, algemeene zendingsbijeenkomst met korte aanspraken van verschillende gasten.

Vrijdag 7 Mei.

Referaat van Dr. Hofstede de Groot uit Groningen. Waarom draagt de zending onder de Mohammedanen zoo weinig vruchten? — Is er iets in de tot nu toe gevolgde methode te veranderen?

Vrije mededeelingen.

Sluiting der Conferentie.

De Director hoopt deze Conferentie als afgevaardigde onzer Vereeniging bij te wonen.

MEDEDEELINGEN.

Tot lid des Bestuurs is gekozen de WelEd. Gestr. Heer Mr. M. Crommelin, die zich deze keuze heeft laten welgevalen.

Aan den Heer S. Huisinck, zendeling te Towara op Almaheira, die in eene burgerlijke betrekking wenscht over te gaan, is op zijn verzoek om eervol ontslag uit den dienst onzer Vereeniging zulks verleend tegen 1 Juli e. k.

Br. de Graaf is wegens voortdurende ongesteldheid van zijn post naar Ternate vertrokken, tot herstel van zijne gezondheid. Volgens attest van den geneesheer was zijn verblijf aldaar hoogst noodig en zou het lang kunnen duren voor dat hij weder in staat zou zijn zijne werkzaamheden te hervatten.

In de laatste Bestuurs Vergadering is besloten dat Br. Woelers en echtgenoot benevens Br. van Baarda met zijne vrouw

in het begin van Augustus dezes jaars het vaderland zullen verlaten om naar de plaatsen hunner bestemming te vertrekken.

Aangenaam is het ons te kunnen mededeelen dat door de goedgunstige beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Koloniën voor de bibliotheek der Vereeniging door ons is ontvangen een exemplaar van het prachtwerk: „Bôrô-Boedoer op het eiland Java,” afgebeeld door en onder toezicht van F. C. Wilsen, met toelichtenden en verklarenden tekst van Dr. C. Leemans. Wij verheugen ons zoowel over de ontvangst van dit kostbaar geschenk als over het blijk van belangstelling van Zijne Excellentie den Minister van Koloniën in den arbeid onzer Vereeniging.

ONTVANGSTEN 15 Maart—15 April.

ALKMAAR: contributie	f 5.—
BAAARN: uit de catechisatiebus van <i>J. Beumer</i>	» 20.—
BABAUW (TIMOR): uit de gemeente	» 20.—
BARNEVELD: collecte Br. <i>Woelders</i>	» 42.62
N.-BEIJERLAND: lezen van de berigten	» 5.24
BLOEMENDAAL: collecte Br. <i>Woelders</i>	» 28.55
BUREN: deel der zendingscollecte	» 7.50
CAMPERLAND: hulp zendingsvereeniging	» 5.—
DEVENTER: hulp comité voor uitw. zending	» 6.—
DINXPERLO: collecten, door Ds. v. <i>Dijk van Gendringen</i>	» 20.—
GENT BIJ NIJMEGEN: collecte Br. <i>Woelders</i>	» 21.79
GENDRINGEN: door Ds. <i>J. F. van Dijk</i>	» 10.—
GENEMUIDEN: van de zendingsvereeniging	» 6.—
GRAMSBERGEN: Javaantje Ds. <i>R. Visscher</i>	» 5.88
'S GRAVENHAGE: Jonkvr. v. d. <i>Heim</i>	» 100.—
» door den heer <i>E. Louwersheimer</i> Penningm. van de chr. jongelingsv. 2 Tim. 2:19, gedeelte van den 2 cents vereeniging	» 5.—
» Legaat mej. <i>H. P. S. v. Doeveren</i>	» 200.—
» contributien	» 500.—
» door den Heer v. <i>Weede v. D.</i> van den heer <i>Elout v. Soeterwoude</i>	» 25.—
» binnen- en buitenl. hulp zend. gen.	» 25.—
» <i>N. N.</i> door Dr. <i>Moll</i>	» 500.—
HAZERSWOUDE: Paaschcollecte	» 21.—
» lezen van de Berigten	» 8.05
JAARVELD: contributie 1878/9	» 10.—
KAMPEN: coll. bidstond Ds. v. <i>Lindonk</i>	» 26.45
LEIDEN: collecte Br. <i>Woelders</i>	» 25.84 ⁵

LAAG-KEPPEL: zendv. Timotheus op Groot-Zande	f	6.—
LOON OP ZAND: Ds. v. d. <i>Kieboom</i>	»	2.50
MAASLAND: catechisatiebus	»	10.—
MONSTER: collecte Br. <i>Woelders</i>	»	50.—
NAALDWIJK: collecte Br. <i>Woelders</i>	»	45.—
NIEUWERBRUG: van de zendingsvereen.	»	6.—
NIJMEGEN: collecte Br. <i>Woelders</i>	»	20.—
OOSTERBEEK: contributie	»	5.—
» coll. bij aann. v. Lidmaten.	»	3.15
PARREGA: $\frac{1}{2}$ Paaschcollecte	»	22.50
ROTTERDAM: N. N. door Ds. <i>Theesing</i>	»	2.50
» door den zend. kw. v. <i>Balen</i> van D. <i>Dijkman</i>	»	5.—
» door den zelfde van C. v. <i>R.</i>	»	1.—
RIJSWIJK: van de bewaarschool	»	10.—
SPANNUM: postwissel <i>W. Hilma</i>	»	12.—
» door Ds. <i>Krull</i> van de kostschool	»	6.—
SCHEVENINGEN: zondagschool 2 Chron. 20:12b.	»	6.—
SLOTEN (FRIESLAND): door Ds. <i>Knoll</i>	»	20.25
UTRECHT: N. N.	»	2.—
» door Ds. <i>Verhoef</i> uit het busje van eene ontsla-		
pene	»	5.10
» door den godsd. onderw. <i>P. Meijers</i>	»	1 25
» door den zend. kw. v. <i>Splunder</i> uit het zondagbusje		
van <i>H. Zuidweg</i>	»	1.50
» verk. arrowroot	»	22.75
WICHMOND: legaat van een lid der Herv. gemeente	»	382.79
WOLSUM: $\frac{1}{2}$ paaschcollecte	»	11.50
ZETTEN EN ANDELST: gift van de vereenig. voor in- en uitw.		
zending	»	40.73 ²

Voor de Klok van Br. v. Hasselt.

ROTTERDAM: door den zend. kw. v. <i>Balen</i> van J. D. d. G.	f	1.—
SCHERPENZEEL: door mej. <i>J. L. Wetter</i> van de kinderen harer		
zondagschool	»	10.—

Voor de uitrusting.

Bij mevr. *Merens*: Zutphen van de zendingskrans 12 handdoeken, 's Gravenhage van den zusterkring 12 flan. hemden, 24 zakdoeken.

Bij mevr. *de Wildt*: 's Gravenhage door mevr. *Escher* 6 gekleurde pantalons.

Bij freule *de Meij* v. *Alkemade*: Utrecht van N. N. f 30. Arnhem door mevr. *Wed. Borgers* van de dames-hulpvereeninging f 85, waarvan f 26.90 van de kinderen der Chr. bewaarschool en f 2.70 uit het busje van Marietje *V.*

Gedrukt en te bekomen bij Kemink & Zoon te Utrecht. Prijs 10 Cts.